# A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

**(2005. január 19.)**

**az EK-Szerződés 81. cikke és az EGT-megállapodás 53. cikke szerinti eljárással kapcsolatban az Akzo Nobel NV, az Akzo Nobel Nederland BV, az Akzo Nobel Chemicals BV, az Akzo Nobel Functional Chemicals BV, az Akzo Nobel Base Chemicals AB, az Eka Chemicals AB és az Akzo Nobel AB, együttesen és egyetemlegesen, a Clariant AG és a Clariant GmbH, együttesen és egyetemlegesen, az Elf Aquitaine SA és az Arkema SA, együttesen és egyetemlegesen, valamint a Hoechst AG vállalatok, illetve vállalatcsoportok ellen**

**(C.37.773 számú monoklór-ecetsav ügy)**

*(az értesítés a C(2004) 4876. számú dokumentummal történt)*

**(csak az angol, a francia és a német nyelvű szöveg hiteles)**

**(EGT vonatkozású szöveg)**

(2006/897/EK)

*2005. január 19-én a Bizottság az EK-Szerződés 81. cikke és az EGT-megállapodás 53. cikke szerinti eljárással kapcsolatban határozatot fogadott el. Az 1/2003/EK tanácsi rendelet [1] 30. cikkének rendelkezései alapján a Bizottság ezúton közzéteszi a felek nevét, a határozat lényegét és a kiszabott büntetéseket, figyelembe véve a vállalkozások üzleti titkainak védelmére vonatkozó jogos érdekét. A határozat teljes szövegének nem bizalmas jellegű változata az ügy hiteles nyelvein és a Bizottság munkanyelvein a Versenypolitikai Főigazgatóság honlapján, a következő címen található meg: http://europa.eu.int/comm/competition/*

## I. A JOGSÉRTÉS ÖSSZEFOGLALÁSA

### Bevezetés

(1) E határozat címzettjei az alábbi vállalatok, illetve vállalatcsoportok: az Akzo Nobel NV, az Akzo Nobel Nederland BV, az Akzo Nobel Chemicals BV, az Akzo Nobel Functional Chemicals BV, az Akzo Nobel Base Chemicals AB, az Eka Chemicals AB és az Akzo Nobel AB (a továbbiakban: Akzo), együttesen és egyetemlegesen, a Clariant AG és a Clariant GmbH (a továbbiakban: Clariant) együttesen és egyetemlegesen, az Elf Aquitaine SA (a továbbiakban: Elf Aquitane) és az Arkema SA (a továbbiakban: Arkema, korábbi nevén Atofina SA), együttesen és egyetemlegesen, és a Hoechst AG (a továbbiakban: Hoechst).

(2) Ebben az összefoglalóban az utalások elsősorban az Atofina SA-ra (vagy az „Atofina"-ra) vonatkoznak és nem az Arkemára, még akkor is, ha a határozat címzettje ez utóbbi, mivel az adminisztratív eljárás folyamán a vállalat neve Atofina volt.

(3) A címzettek az Európai Közösséget létrehozó szerződés (a továbbiakban: EK-Szerződés vagy Szerződés) 81. cikkének, valamint 1994 január elsejétől, az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás (a továbbiakban: EGT-megállapodás) 53. cikke (1) bekezdésének egyszeri és folyamatosan fennálló megsértésében vettek részt az Európai Gazdasági Térség egész területén.

(4) A Bizottság vizsgálatot kezdeményezett az EGT egész területén a monoklór-ecetsav ágazatban, miután 1999 decemberében beérkezett hozzá az engedékenység alkalmazására irányuló kérelem a Clariant vállalat részéről. A vizsgálat kiderítette, hogy a kartell legalább 1984. január 1-je és 1999. május 7-e között működött.

[1] HL L 1., 2003.1.4., 1. o. A 411/2004/EK rendelettel (HL L 68., 2004.3.6., 1. o.) módosított rendelet.

### A monoklór-ecetsav piaca

(5) A monoklór-ecetsav olyan reagens szerves sav, melyet közbenső vegyi anyagként használnak tisztítószerek, ragasztók és textilvegyszerek gyártásánál, valamint sűrítőanyagként élelmiszereknél, gyógyszerészeti és kozmetikai cikkeknél.

(6) A piac földrajzi elhelyezkedésén az Európai Gazdasági Térség területét értették. Az említett piac 1998-ban, a jogsértés fennállásának utolsó teljes évében megközelítőleg 121 millió eurós nagyságrendű volt. A vizsgálat időszaka alatt a közös piac és az EGT majdnem teljes területe a kartell befolyása alatt állt.

### A kartell leírása

(7) A kartell felépítését illetően, a monoklór-ecetsav legfontosabb előállítói közötti kapcsolatokat az 1970-es évek végéig és az 1980-as évek elejéig lehet visszavezetni, amikor azok elsősorban kétoldalúak voltak, és vevőkre, valamint az árakra vonatkozó információk cseréjére vonatkoztak.

(8) A többoldalú tárgyalások megszervezésének kialakulása az 1980-as évek elejétől a közepéig tartott, és a megállapodások stabilabbá váltak, mivel a saját piaci részesedésük megtartása volt a célkitűzés. Az említett időszak alatt a Hoechst, az Akzo és az Atochem SA (a későbbiekben Atofina SA, mai nevén Arkema) voltak a résztvevők. A Clariant csak 1997-ben csatlakozott, miután megvette a Hoechst monoklór-ecetsav gyártásával foglalkozó üzletrészét.

(9) Ez időszak alatt a résztvevők évente 2–4 alkalommal találkoztak többoldalú tárgyalások keretében, amelyeket rotációs alapon az érintett vállalatok országaiban szerveztek Kétoldalú kapcsolatokat is tartottak fenn, és a résztvevők rendkívüli találkozók és egyéb társasági összejövetelek alkalmával is találkoztak.

(10) A kartell 1993-ban vált hivatalosabbá azzal a céllal, hogy átláthatóbb statisztikák készüljenek, a csalás megszűnjön, az értékesítéssel foglalkozó alkalmazottak fölött nagyobb ellenőrzés legyen és egy kompenzációs rendszer kerüljön végrehajtásra. A résztvevők negyedéves eladásokra, az árakra vonatkozó adatok kicserélésére szolgáló rendszert alkalmaztak.

(11) A piaci adatok egymás közötti kicserélésének további igazolására létrehozták az […] (a továbbiakban […]) irodát. A […] and összesített piaci statisztikákat készített, a résztvevők évente kétszer, általában […] találkoztak a […] képviselőjével, és ott megvitatták az iparágat érintő kérdéseket.

(12) Ezek a hivatalos megbeszélések ürügyként szolgáltak a megbeszélések igazi céljához, ami a résztvevők számára nem volt más, mint a kartellmegállapodások alkalmazásának megvitatása. Ezen illegális megbeszélések általában a […]-megbeszélések előtti este kerültek megrendezésre egy külön helyszínen. 1994–1999 között 13 […]-megbeszélést terveztek, habár a legutolsó találkozást, úgy tűnik, lemondták.

(13) Ha a kartell működése változott is fennállása alatt, a lényeges sajátosságok nem változtak. Az utóbbiak az eladott áruk mennyiségét és a vásárlók felosztását érintették. Piaci részesedésüket ezenkívül túl-, illetve alulértékesítés esetére a felek között működő ellentételezési mechanizmus segítségével őrizték meg. Sor került az eladásra és az árakra vonatkozó jelentős információk kicserélésére, és létezik bizonyíték megegyezéses áremelésre is.

## II. PÉNZBÍRSÁGOK

### Alapösszeg

*Súlyosság*

(14) A jogsértés a vevők és a mennyiségi kvóták felosztására, a megegyezéses áremelésre, a kvóták alkalmazásának biztosítását szolgáló ellentételezési mechanizmusra, az eladott áruk mennyiségére és az árakra vonatkozó információk kicserélésére, a rendszeresen megrendezett két- és többoldalú találkozókon való részvételre, valamint olyan kapcsolatok fenntartására vonatkozott, melyek a kartell megfelelő működését szolgálták. Az ilyen típusú magatartásforma természeténél fogva az EK-Szerződés 81. cikkének és az EGT-megállapodás 53. cikke (1) bekezdésének nagyon súlyos megsértését jelenti.

(15) A kartellmegállapodást az előállítók alkalmazták, akik az érintett időszak alatt a közös piac és 1994. január 1-jétől az EGT hatalmas részét lefedték. A kartellmegállapodás tehát hatással volt a monoklór-ecetsav piacára a közös piacon és az EGT piacán.

(16) Figyelembe véve a vizsgált magatartás természetét, a Bizottság úgy ítéli meg, hogy e határozat címzettjei súlyosan megsértették az EK-Szerződés 81. cikke (1) bekezdését és az EGT-megállapodás 53. cikke (1) bekezdését.

*Megkülönböztetett bánásmód*

(17) A vállalkozásokat, viszonylagos fontosságuknak megfelelően, különböző kategóriákba sorolták, figyelembe véve a piac minden vállalkozójának sajátos súlyát és a piacra kifejtett tényleges hatását.

(18) A Bizottság helyénvalónak találta, hogy az érintett piaci vállalkozó viszonylagos jelentőségének összehasonlítási alapjául az EGT egész területét magában foglaló termékforgalmat kell tekinteni. Az összehasonlítás az EGT egész területét magában foglaló, a jogsértés fennállásának utolsó teljes évében, azaz 1998-ban, a minden vállalat által elért termékforgalom alapján készült, kivéve a Hoechst-ot, amely számára 1996-ot választották referenciaévként, mivel 1997 közepén elhagyta a monoklór-ecetsav piacot.

(19) A legfontosabb monoklór-ecetsav előállító 1998-ban az EGT területén az Akzo, a Clariant és az Atofina vállalat volt, melyeknek becsült piaci részesedése a fenti sorrendben 44 %, 34 %, illetve 17 % volt. A Hoechst piaci részesedése 1996-ban 28 % volt, azelőtt, hogy 1997 közepén elhagyta a monoklór-ecetsav piacot. A vállalatokat három kategóriába sorolták be: Első kategória: az Akzo; második kategória: a Hoechst és a Clariant; harmadik kategória: az Atofina.

*Kellő elrettentés*

(20) A nagyon súlyos jogsértések kategóriájában a kiszabható bírságok skálája azt is lehetővé teszi, hogy az egyes vállalkozásokra, figyelembe véve azok méretét, olyan bírságokat szabjanak ki, amelyek mértéke kellőképpen elrettentő hatású. Ebben a vonatkozásban a Bizottság megállapította, hogy 2003-ban az Atofina/Elf Aquitaine forgalma 84,5 milliárd EUR, az Akzo forgalma viszont 13 milliárd EUR volt. Ennek megfelelően a Bizottság helyénvalónak ítéli, hogy a kiszabott bírságot az Akzo Nobel esetében két és félszeresére, az Akzo esetében pedig másfélszeresére növeljék.

*Időtartam*

(21) Az Akzo és az Atofina hosszantartó jogsértést követett el. Az említett vállalatok 1984 januárjától 1999 májusáig vettek részt a kartellban, ami 15 évnek és négy hónapnak felel meg, ez a tény indokolja a két vállalat bírságának 150 %-kal történő megemelését az alapbírsághoz képest.

(22) A Hochst is hosszú időn keresztül követett el jogsértést, mivel 1984 januárjától 1997 júniusáig vett részt a kartellban, ami 13 évnek és hat hónapnak felel meg, mely tény indokolja az alapbírság 135 %-kal történő megemelését.

(23) A Clariant részvétele az 1977 júliusától 1999 májusáig tartó időszakra korlátozódott, ez az időpont, amikor a Hoechsttől megvásárolta a monoklór-ecetsavüzletet. Ennek megfelelően a kartell tevékenységében egy évig és 10 hónapig volt érintett, ez a tény indokolja az alapbírság 15 %-kal történő megemelését.

**Súlyosbító körülmények**

*Visszaesés*

(24) A jogsértést megelőzően e határozat címzettjei közül kettő ellen már hoztak bizottsági határozatot kartelltevékenység miatt. A Hoechst volt a címzettje az 1994. június 27-i PVC II (93/599/EK) és az 1969. június 24-i Dyestuffs (69/24/243/EGK) bizottsági határozatnak. . Az Atofina is címzettje volt a PVC II ügyre vonatkozó határozatnak. Ezek a súlyosbító körülmények indokolják a Hoechs és az Atofina vállalatra kiszabott bírság alapösszegének 50 %-kal való növelését.

**Enyhítő körülmények**

*Hatékony együttműködés az engedékenység alkalmazására vonatkozó 1996. évi bizottsági közlemény keretein kívül*

(25) Az Akzo önkéntes nyilatkozatot tett, ami lehetővé tette a Bizottság számára annak megállapítását, hogy az Eka Nobel AB, az Eka Nobel Skoghall AB és a Nobel Industrier AB (jelenleg Eka Chemicals AB, Akzo Nobel Base Chemicals AB és Akzo Nobel AB) vállalatok egymástól függetlenül érintettek voltak a kartellban 1993. június 15-től mindaddig, amíg 1994. február 5-én az Akzo vállalatcsoport tagjai lettek. Az Akzo közlésének következményeként a szóban forgó vállalat magasabb pénzbírsággal néz szembe, mint abban az esetben, ha nem működött volna együtt. Tekintettel a méltányossági elvekre és az ügy különleges körülményeire, a Bizottság helyénvalónak ítéli a fent említett vállatok bírságának eltörlését egyéni jogsértésüket illetően.

**Az engedékenység alkalmazására vonatkozó 1996. évi közlemény alkalmazása**

(26) E határozat három címzettje (az Akzo, az Atofina és a Clariant) a vizsgálat különböző szakaszaiban együttműködött a Bizottsággal abból a célból, hogy az, engedékenység alkalmazására vonatkozó 1996. évi bizottsági közlemény ([2]) alapján kedvező elbánásban részesüljön.

(27) A bizottsági közleményt e határozatban a következőképpen alkalmazták:

1. *A bírság kiszabásának mellőzése, illetve összegének igen jelentős csökkentése („B. szakasz": 75 %-tól 100 % -ig terjedő csökkentés)*

(28) A Clariant vállalat elsőként nyújtott be döntő bizonyítékot a titkos kartell létezéséről, amely kihatással volt a monoklór-ecetsav iparra az EGT területén. A fent említett információt tartalmazó nyilatkozatot és a bizonyítékokat a Clariant 1999. december 6-án nyújtotta be, ami a Bizottság számára vizsgálat elvégzését tette lehetővé az Akzo és az Atofina telephelyein. A Clariant teljesítette a B. szakaszban előírt egyéb követelményeket is: befejezte a kartellban való részvételét, a vizsgálat teljes időtartama alatt teljes mértékben együttműködött, és nem viselkedett felbujtóként a kartellban. A határozat figyelembe vett minden korábban említett körülményt, amikor a Clariant AG-ra és a Clariant GmbH-ra egyébként kiszabandó bírságot 100 %-kal csökkentette az együttműködés hiányában kiszabható bírsághoz képest.

2. *A pénzbírság jelentős csökkentése („D. szakasz": 50 %-tól 75 %-ig terjedő csökkentés)*

(29) Sem az Akzo, sem az Atofina nem teljesítette az engedékenység alkalmazására vonatkozó közlemény C. szakaszában előírt feltételeket.

3. *A pénzbírság jelentős csökkentése („D. szakasz": 10 %-tól 50 %-ig terjedő csökkentés)*

(30) Mind az Akzo, mind az Atofina vállalat együttműködött a Bizottsággal.

(31) Az Atofina szorosan együttműködött a Bizottsággal, és a bírság jelentős csökkentésében részesült, mivel az Atofina volt a második vállalat, amelyik olyan információkat és bizonyítékokat szolgáltatott a Bizottság részére, amelyek lényegesen hozzájárultak a jogsértés megtörténtének megállapításához. Ezenkívül az Atofina nem vitatta azokat a tényeket, amelyekre a Bizottság támaszkodott a kartell létezésének megállapításakor. Az Atofina által szolgáltatott információk és bizonyítékok részletesek voltak, és a Bizottság azokra e határozatban széleskörűen támaszkodott. Atofina kielégíti a D. szakaszban előírt feltételeket, és együttműködésének következtében bírságát 40 %-kal csökkentették ahhoz a bírsághoz képest, amit normális körülmények között szabtak volna ki.

(32) Az Akzo a pénzbírság jelentős csökkenésében részesült, mivel az Akzo volt a harmadik vállalat, amelyik a Bizottságot olyan információkkal és bizonyítékokkal látta el, amelyek alátámasztották a monklór-ecetsav kereskedelmével foglalkozó kartell létezését. Az Akzo nem vitatta azon tények létezését, amelyekre a Bizottság támaszkodott. A Bizottság azt a következtetést vonta le, hogy az Akzo teljesítette a D. szakaszban előírt követelményeket. Az Akzo által benyújtott információk és bizonyítékok részletesek voltak, a Bizottság támaszkodott azokra, aminek eredményeként a bírságot 25 %-kal csökkentette ahhoz képest, amit egyéb körülmények között kiszabott volna.

**Határozat**

(33) Az alább felsorolt vállalatok megsértették az EK-Szerződés 81. cikkét a mennyiségi kvóták és a vevők felosztása, a megegyezéses áremelésre és az ellentételezési mechanizmusra vonatkozó megegyezés, az eladott áruk mennyiségére és azok árára vonatkozó információk kicserélése révén, valamint azáltal, hogy a rendszeresen megrendezett találkozókon vettek részt és más kapcsolatokat tartottak fenn azért, hogy megegyezzenek és alkalmazzák az említett megszorításokat. Az alábbi vállalatok által tanúsított magatartás 1994. január 1-jétől megsértette az EGT-megállapodás 53. cikkének (1) bekezdését is.

(a) 1984. január 1. és 1999. május 7. között az Akzo Nobel Chemicals BV, az Akzo Nobel Functional Chemicals BV, az Akzo Nobel Nederland BV és az Akzo Nobel NV;

([2]) A 2002. évi közlemény 28. pontja szerint a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló 2002. évi közlemény 2002. február 14-től az 1996.évi közlemény helyébe lép minden olyan esetben, amikor egyetlen vállalkozás sem fordult a Bizottsághoz azzal a szándékkal, hogy éljen az abban a közleményben megállapított kedvező elbánás lehetőségével. Mivel ebben az ügyben több vállalkozás 2002. február 14. előtt folyamodott a Bizottsághoz a bírság alóli mentesség vagy a bírság csökkentése ügyében, az 1996. évi közlemény kerül alkalmazásra.

(b) 1993. június 15. és 1999. május 7. között az Akzo Nobel Base Chemicals AB, az Eka Chemicals AB és az Akzo Nobel AB;

(c) 1984. január 1. és 1997. június 31. között a Hoechst AG;

(d) 1984. január 1. és 1999. május 7. között az Elf Aquitaine és az Arkema SA (korábbi nevén Atofina SA);

(e) 1997. július 1. és 1999. május 7. között a Clariant AG és a Clariant GmbH.

(34) Ezekért a jogsértésekért a következő bírságokat szabták ki:

| | | |
|---|---|---|
| (a) | az Akzo Nobel Chemicals BV, az Akzo Nobel Nederland BV, az Akzo Nobel NV, az Akzo Nobel Functional Chemicals BV, az Akzo Nobel Base Chemicals AB, az Eka Chemicals AB és az Akzo Nobel AB | 84,38 millió EUR; |
| (b) | a Hoechst AG | 74,03 millió EUR; |
| (c) | az Elf Aquitaine SA és az Arkema SA (korábbi nevén Atofina SA) együttesen és egyetemlegesen | 45 millió EUR; |
| (d) | az Arkema SA (korábbi nevén Atofina SA) | 13,5 millió EUR; |
| (e) | a Clariant AG és a Clariant GmbH együttesen és egyetemlegesen | nulla EUR |

Az Akzo Nobel Base Chemicals AB, az Eka Chemicals AB és az Akzo Nobel AB együttesen és egyetemlegesen felelősek az első bekezdés a) pontjában kiszabott pénzbírság részeként 50,63 millió EUR kifizetéséért. Az említett pontban szereplő többi Akzo vállalatok együttesen és egyetemlegesen felelősek a pénzbírság teljes összegéért.

(35) Az 1. pontban felsorolt vállalkozások, amennyiben ezt még nem tették meg, kötelesek azonnal beszüntetni a jogsértést. Tartózkodniuk kell a feltárt jogsértéssel azonos bármilyen cselekedet vagy magatartás megismétlésétől, továbbá az olyan cselekedetektől és magatartástól, amelyeknek azonos vagy hasonló célja vagy hatása van.